

19:45 18:46

עלון המסע

לפרשת השבוע

פחד פ - פרנסה ח - חיים ד - דמיונות

הלימוד בגיליון מוקדש.

ניתן להקדיש ללא עלות את הגיליון

עופים

הפטרה: אנכי אנכי

"לא תסור מן הדבר אשר

יגידו לך ימין ושמאל" [יז, יא]

חסיד אחד נהפך עליו הגלגל, ירד מנכסיו ונעשה עני גדול. מאחר שבחוץ לארץ היו לו קרובים, עשירים גדולים, שאל בעצת הגאון הקדוש מגור, בעל "חידושי הרי"ם", אם ייסע לקרוביו בחו"ל לבקש מהם עזרה, שיוכל לעשות איזה עסק להתפרנס ממנו. והצדיק לא הסכים. שאל האיש: אם כן אולי אכתוב להם מכתב, אתאר להם רוע מצבי, וישלחו לי סכום מסוים למחייתי, כי הם נדיבי לב, כל שכן שאני קרוב משפחה להם. השיב הרבי: אף לזה אינני מסכים. הדבר היה לפלא בעיני האיש, נסע בפחי נפש הביתה ובמצבו לא חל כל שינוי לטובה. אחר כך נסע עוד פעם לגור, שאל שוב את הרבי והוא שוב לא הסכים שיבקש עזר וסעד מקרוביו, וכן חזר הדבר כמה פעמים. וצרת האיש גדלה. עולליו שאלו לחם וביתו ריק, ואשתו מציקתו מאוד על שאינו חס על נפשו ונפשות ביתו ואינו נוסע לקרוביו. כשבא עוד פעם לגור, בכה הרבה לפני הצדיק ואמר: איני רואה שום עצה לפניי אלא לפנות לקרובי שבחוץ לארץ שיתמכו בי. השיבו הרבי: מה אעשה לך. אני כבר אמרתי לך דעתי. ולא יכול עוד האיש להתאפק וכתב מכתב לקרוביו על מצבו. מכתבו עשה פרי, קרוביו שלחו לו תיכף סכום הגון ומצבו השתפר. אחר כך שלחו לו עוד כמה פעמים סכומי כסף, בלי שום דרישה מצדו, והוא נחלץ מן המייצר. אבל מיד אחר זה חלה האיש במחלה אנושה, ומצבו הלך ורע מיום ליום, ולא יכול לרדת ממיטתו. צערו היה גדול ביותר, שלא יכול לנסוע לגור ולהתנצל לפני הצדיק, כי הוא תלה את סיבת מחלתו בזה שעבר על דעת הצדיק. ביקש את אחד מדידיו שיסע לגור על אודותיו. הלה נסע, הזכיר את החולה לפני הצדיק ואמר שצריך לרחמים גדולים. הצדיק שתק כמה רגעים, ואחר כך אמר: דע לך, שלפעמים כשגזר על אחד מיתתו ר"ל, יש עצה בשמים להסיר ממנו רוע הגזירה על ידי ייסורים. עני חשוב כמת, ועל ידי כך היה יכול עוד לחיות, ומה אני יכול לעשות אם הוא בעצמו דחה את העניות מאתו, כשקרוביו הסירו ממנו את הדחקות, נפסקה חיותו. ידידו של אותו חסיד נסע תיכף מגור אל החולה, וכבר לא מצאו בחיים

תרפ"א - תשע"ד 1920-2013

מה אומרים על העלון?
נשמח לשמוע -
0506255911
elial@eca.gov.il

אני
לדודי
ודודי
לי

אנו עומדים בימי אלול, כל אחד ואחד ישתדל להתחזק בתורה ובמצוות ובמעשים טובים. כאשר אדם ניצב ביום ראש השנה, הוא עומד ביום הדין, "היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולם", וכשדנים את האדם, מראים את כל מעשיו, הטובים והרעים, ואשרי אדם שעשה דברים טובים, שמכל מצוה נברא מלאך אחד, פרקליט אחד, שמלמד עליו סגוריה לפני ה' יתברך, ומי שעושה עבירה, אז נברא ממנו מלאך חבלה, שמלמד עליו קטגוריה, וכך עומד האדם בדין, ועומדים מלאכים מכאן ומכאן, אלה מלמדים חובה ואלה מלמדים זכות. ומה מצבו של כל אחד? קשה מאד לדעת. אנו עומדים בין הפטיש לסדן. לכן מה לעשות? מה עושה אדם שיש לו משפט רציני? לוקח עורך דין גדול, ולא אכפת לו כמה יהיה עליו לשלם לעורך דין, מפני שהוא יודע, שעורך דין גדול, דבריו נשמעים לפני בית המשפט, מתייחסים לדבריו, כי יודעים שהוא בקי בכל החוקים, ויודע את כל הטענות. אך אם ייקח עורך דין פשוט, הרי מיד כשיפצה הלה את פיו, תיכף ישתקו אותו השופטים.

ומיהו זה עורך הדין הטוב ביותר שיש לנו? שיוכל ללמד עלינו סגוריה טוב יותר מכולם? זהו מלאך שנוצר מלימוד התורה! עומד זה המלאך שנוצר מלימוד התורה, ומדבר דבריו בטוב טעם ודעת, והכל מקשיבים לדבריו, והוא עומד ואומר, ריבוננו של עולם! כמה טוב אדם זה! כמה תורה למד! כמה החזיק תורה וזיכה את הרבים! ותיכף יחתימוהו בספר חיים טובים.

על זה אמר דוד המלך עליו השלום, "למשפטיך עמדו היום כי הכול עבדך, לולי תורתך שעשעני אז אבדתי בעניי". למשפטיך עמדו היום, ביום ראש השנה, ומי הוא זה שאני סומך עליו שלא אובד חס ושלום? "לולי תורתך שעשעני אז אבדתי בעוניי", בזכות התורה! אין כמו התורה!

מותר לדבר בבית הכנסת
רק עם ה' יתברך

בן ברטה ושלמה

העלון מוקדש לעילוי נשמת

זיסים אלבס

אליהו שלם בן מזל

שושנה בת ויקטוריה

זוהרה בת רחל

איציק הרוש

רפי גולן

ר' רחמים רובין

בתיאור חסידים

לאה חסמון בת מרים

יעקב אסטרוב בן זהבה

שלמה בן שושנה

אברהם בן שושנה

יִלְדֵי הַשָּׁמַיְמָה יְלָדִים יְקָרִים!

חושב השר ונזכר: הרי המלך לא מרשה לי להתערב! אבל אחרי מחשבה נוספת הוא החליט: המלך בודאי לא התכוון להתערבות כזאת – שבה אני יודע בברור שאני הצודק. הרי באמת אין לי גיבנת! אסכים להתערב עם הרוזן...

"תמים תהיה עם ה' אלוֹקֶיךָ" (דברים

יח, יג) מלך אחד שלח את אחד השרים שלו למדינה אחרת, למשימה מסוימת בשליחותו. לפני שהשר יצא לדרך, הזהיר אותו המלך: "שלא תעז להתערב על שום דבר עם מישהו מהשרים במדינה ההיא! גם אם יציעו לך כסף רב – אל תעשה זאת!" הסכים השר, והבטיח למלך שהוא לא יתערב עם אף אחד. כשהגיע השר אל המדינה השנייה, פגש אותו אחד הרוזנים. אמר לו הרוזן: "נכון יש לך גיבנת? אל תגיד שלא! כלם יודעים שיש לך בליטה בגב!" "מה פתאום?" נעלב השר, "אין לי שום גיבנת". "אני מוכן להתערב אתך על כך! אם אתה צודק ואין לך גיבנת – אתן לך מאה אלף דינריי זהב!" אמר הרוזן. חשב השר ונזכר: הרי המלך לא מרשה לי להתערב! אבל אחרי מחשבה נוספת הוא החליט: המלך בודאי לא התכוון להתערבות כזאת – שבה אני יודע בברור שאני הצודק. הרי באמת אין לי גיבנת! אסכים להתערב עם הרוזן. "בסדר", אמר השר לרוזן, "אני מוכן". "טוב, תוריד את החליפה, וכולנו נראה שיש לך גיבנת", אמר הרוזן. השר הסיר את חליפתו, וכלם ראו שבאמת אין לו גיבנת. הרוזן הודה בטעותו, ושלם לשר מאה אלף דינריים. והנה, כאשר חזר השר אל המלך, צעק עליו המלך בכעס ובצער: "מדוע הסכמת להתערב? מה עשית? אני התערבתי עם הרוזן קדם לכן – אמרתי לו שלא יוכלו לשכנע אותך להוריד את החליפה. הוא אמר, שהוא בטוח שכן יצליח לשכנע אותך לעשות זאת. סיכמנו בינינו, שמי משנינו שיתגלה שהוא צדק – ישלם לשני חמש מאות אלף דינריי זהב. עכשיו הוא הפסיד מאה אלף דינריים כששלם לך – אבל הרוויח חמש מאות אלף במקומם! ואני הפסדתי בגללך גם את הכבוד שלי וגם כל-כך הרבה כסף..." השר הזה חשב שהוא חכם, ומחליט לבד מתי לא צריך לשמע בקול המלך. הוא לא שמע בקול המלך שאמר לו לא להתערב בשום פנים ואופן, כי הוא היה בטוח שהמקרה הזה הוא משהו אחר, ומתר לו. הוא לא ידע שבגללו המלך יפסיד עכשיו הרבה יותר ממה שהוא הרוויח בהתערבות! יהודים יראי שמים מקימים את מצוות השם בתמימות – כי כך השם אמר, וכך כתוב בתורה. אף פעם הם אינם חושבים שבמקרה המסים שלהם אפשר לותר, שלא צריך כל-כך להקפיד, שהתורה לא התכונה בדיוק לזה. עלינו לשמע בקול השם תמיד, בדיוק כפי שנאמר בתורה, ולא לנסות להיות חכמים ומתחכמים. כך נזכה לקיים את הצו "תמים תהיה עם ה' אלוֹקֶיךָ".

בסוף פרשת 'שופטים' יש פרשה מיוחדת – פרשת מלחמה. מלחמת

מצוה, מלחמת הרשות. ורבינו ה'אור החיים' הקדוש מביא פה הרבה רמזים על כל הפרשה הזו, כל מיני כוונים. אני אתפוס רק נקודה אחת, והיא קשורה לעבודת הקודש של אלול.

"כי תצא למלחמה על אויבך, וראית סוס ורכב, עם רב ממך – לא תירא מהם, כי ה' אלוֹקֶיךָ עִמָּךְ, המעלך מארץ מצרים". "אומר ה'אור החיים' הקדוש, פרשה זו תרמוז למלחמת האדם עם יצרו. כמשל החסיד במה שהביא 'חובת הלבבות' שאיש אחד יצא לקראת חיילים שחזרו משדה הקרב עטורי ניצחון, ואמר להם מה שעשיתם זו מלחמה קטנה, עכשיו תתכוננו למלחמה גדולה. אמרו לו מה? שבע שנים אנחנו נלחמים ואתה אומר קטנה? אמר להם, לעומת מלחמת היצר – זו מלחמה קטנה. "כי תצא למלחמה", ל' בפתח, זה כאילו כתוב להמלחמה, בה' הידיעה, המלחמה של האדם עם יצרו. אתה ישר, והוא אף פעם לא הולך לישון, הוא ער. הוא מסור בקרבך. אבל בכל אופן, בפרט באלול, לפעמים אדם מחליט – זהו! עד כאן! אני חייב לצאת למלחמה נגדו, עוד מעט יום הדין! "וצא בחצות הלילות, בעקבי אנשי שמות, אדם חייב בימי אלול לעשות איזה שינוי בכל הדרך של החיים. לקום מוקדם ולא לישון. לעשות איזה שינוי שיראה לו שהוא נמצא בתוך אלול. יראה לו שהעניינים הם לא כרגיל. יש פה משהוא חדש – אלול! אלול זה לא ימים רגילים. הוא מחליט – אין ברירה, אם אני לא יוצא למלחמה, ואני לא אכתוב כתב הגנה, אז יבוא המשפט – וזהו אומר ה'אור החיים' – אבל יש בעיה. כל זמן שאתה לא נלחם, אתה לא שם לב אם מה שאתה עושה – זה אתה עושה או יצר הרע עושה, אתה "סוס שוטף". דבר רודף דבר, ואתה עושה מה שאתה רגיל לעשות, ומה שאתה לא רגיל אתה לא עושה, ואתה לא יודע באיזה מצב אתה נמצא. אבל כשאתה מחליט לצאת למלחמה, פתאום אתה מתחיל להסתכל מה קורה לך.

ה'זרע שמשון' - נפטר בשנת תקל"ט הגה"ק רבי שמשון חיים בהגה"ק ר' נחמן מיכאל נחמני. בעל 'זרע שמשון'. מגדולי המקבלים באיטליה ומכל קצוי הארץ נהרו לקבל הימנו תורה ויראה, ואף גם זאת רבו הפצרותיהם מקהלות ישראל שיבא להשפיע עליהם מטובו, ואכן זכה להרביץ ולהפיץ תורה בערי איטליה: מודינא, פיסא, סיינא, וריגיו. לא זכה לזרע של קימא, וחבוריו הקדושים הם המה תולדותיו, על כן מחלה הוא בברכות נאמנות את פני לומד ספריו, וזה לשונו הקדוש: 'כאשר אני מחלה פניהם בעשר לשונות של תפלה לברר המנה היפה אשר ייטב בעיניהם בחדושים הללו, ובפרט אחרי מותי, כי למודם יהיה לי להשיב נפש ולעדון רוח ולזכות נשמת, וצדקה תהיה להם וצדקתם תעמד לעד לאכל בעולם הזה ולשבע בעולם הבא, ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת במותב תלמא – בני חיי ומזוני טבא', ואכן הרבה ספורי נפלאות מתהלכים בדבר ישועה ורחמים שנפקדו אנשים שעסקו בדבריו הקדושים.

"כל אדם המענג את השבת, יינתנו לו כל משאלות ליבו".

נתיבי אור

אוצר אהרן נ'סיט י"ן

**הנקודה הדקה של
הנגיעה, שהביאה
לחוסר אמת, גרמה
בכייה נוראה לדור
המדבר ולדורות אחריו.
סטייה קלה ודקה מן
האמת, הביאה לחטא
חמור, שהביא בבכייה
נוראה לדורות, עד
אחרית הימים.**

דזיזוק לאכליה

"ושפטו את העם משפט צדק" [טז, יח]

מעשה בשני בני אדם שהלכו במדבר לאחד היה שני לחמים בסלו, ולשני היה שלשה לחמים, בעברם במדבר הגדול, אדם נוסף התלווה למסעם ובפיו בקשה, היות ורעב הוא ולא בא אוכל לפיו כבר יומיים, מבקש הוא להשתתף עמם בסעודתם, ואח"כ ייתן להם מעות דמי השתתפות. הוציאו את חמשת הלחמים מהסל, אכלו שלושתם יחד, ולאחר הסעודה הוציא האורח חמשה דינרים ונתן לפניהם דמי השתתפות בסעודה. התחיל דין ודברים ביניהם, בעל הג' לחמים טען שמגיע לו ג' דינרים, כי היה לו ג' לחמים, והשני צריך לקבל רק ב' דינרים כנגד ב' כיכרותיו, והשני טען הרי כולם אכלו יחד מכל הלחמים, ולכן מן הדין לחלק את חמשת הדינרים לשניהם שווה בשווה, וכל אחד יקבל שני דינרים ומחצה. הלכו לשאול את ה"אבן עזרא" זצ"ל מה לעשות, וענה להם בחכמה, בעל השלשה לחמים יקבל ארבע דינרים, ומי שהביא ב' לחמים יקבל דינר אחד. השתוממו מאוד בעלי הדינים, על הפסק הזה, ושאלו על כך את האבן עזרא, אמר להם שמעו ואסביר לכם. הרי יש כאן חמש לחמים, ואכלו מהם שלשה אנשים, א"כ איפה חלקו כל לחם לשלש, הרי לך יחד חמשה עשר שלישי לחמים, וכל אחד אכל ה' שלישים, א"כ זה שהביא ג' לחמים, הביא למעשה תשעה שלישים, ובעצמו אכל חמשה שלישים, א"כ נשאר במה שנתן לחברו ד' שלישים, וע"כ יקבל ד' דינרים, והשני שהביא ב' לחמים, הביא בעצם ששה שלישים, ה' שלישים אכל בעצמו, א"כ נשאר שנתן לחברו שלישי אחד, וע"כ יקבל רק דינר אחד.

כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם

הרבי מלובביץ

חב"ד
כל הלב לכל אחד

רבי מנחם מנדל שניאורסון

התורה רואה בעדות שקר דבר חמור ביותר, וגם דינם של עדי שקר קשה מאוד. פרשתנו קובעת את דינו של 'עד זומם': "ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו". יתרה מזו, הרמב"ם קובע: "עדים זוממים צריכין הכרזה... כותבין ושולחין בכל עיר ועיר: פלוני ופלוני העידו בכך וכך, והזמנו והרגנום, או לקו בפנינו או ענשנו אותם כך וכך דינרים". יש כאן דבר שאין כמותו בכל התורה. בחטאים אחרים אין שום ציווי לפרסם את שמו של חוטא. להפך, "כל מי שחטא ולקה – חוזר לכשרותו", כדברי הרמב"ם. כלומר, העונש מכפר על החטא והאיש חוזר להיות יהודי כשר. יצאו מן הכלל עדים זוממים, שעליהם להיות מושפלים ברבים גם לאחר שנענשו.

חומרתה של עדות שקר באה לידי ביטוי בעוד הלכות. למשל, כשבאים עדים להעיד, אפילו בענייני ממונות, צריך להתרות בהם ולפרט לפניהם את חומרתה של עדות שקר ואת הביזיון שינחלו "בעולם הזה ובעולם הבא" (כלשון הרמב"ם). למה לא מצאנו אזהרות כאלה בעברות דומות? אלא שחומרתה של עדות שקר נובעת מעצם חילולו של מושג העדות. כל יהודי הוא עד, המעיד על הקב"ה, כפי שנאמר "אתם עדי". כשיהודי מתנהג כראוי, הוא מעיד על הקב"ה. וכך אמרו חז"ל על הפסוק "ואהבת את ה' אלוהיך" – "אהבהו על כל הבריות", או כמאמר חז"ל: "שיהא שם שמים מתאהב על ידך". לעומת זה, אם יהודי אינו מתנהג כראוי, "נמצא שם שמים מתחלל". עוון חילול השם הוא מן הדברים החמורים ביותר. יתרה מזו, חילול השם נוצר לא רק בעשיית דבר שלילי, אלא גם בהתנהגות שהציבור מפרש אותה כשלילית. וכך מובא בשם האמורא רב, שאם אדם כמותו לוקח בשר מן הקצב בהקפה – הוא מחלל את השם, שכן מאדם כמותו ("אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות", כדברי הרמב"ם) מצופה לשלם מיד.

**מוזמנים לשיעור תורה מרתק קבוע כל שני ורביעי עם הרב
יהודה בר שלום שליט"א**

הדפסת, הפצת, זכית בזיכוי הרבים

מכתב אל מנהיג

צדקה על מנת לקבל פרס

"צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ אשר ה' אלוֹקֵיךָ נתן לך" (ט"ז, כ') סגולה גדולה טמונה במצות הצדקה להציל ממוות וממחלות קשות. גם מסוגלת מצוה זו לקדש את האדם ולהביאו לתשובה. הגמרא בפסחים (ח' ע"א) מלמדת עד כמה מעשי האדם, ולו הקטנים ביותר, יכולים להביאו לחיי העולם הבא: "תניא, האומר: 'סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני, או שאהיה בן העולם הבא' – הרי זה צדיק גמור." הגאון מווילנא תמה על כך: וכי אדם יכול להגיע למדרגה של בן העולם הבא בעבור כמה צדקות?! משום כך סבר הגר"א, כי הנוסח המקורי בש"ס היה כתוב בראשי תיבות: "הרי זה צ"ג", והמדפיס טעה והבין שהכוונה לצ"דיק ג'מור, אך הכוונה האמיתית היתה לצ"דקה ג'מורה (כלומר: אף על פי שהוא מתכוון בעשיית המצוה לסיבה חיצונית, הרי שקיים מצוה גמורה).

אבל התוספות קיימו את גרסת הגמרא שלפנינו, ולדעתם אכן אדם יכול לזכות לחיי העולם הבא בעבור מספר פרוטות שנותן לצדקה, ובלבד שייתן אותן ללא תנאים. זו לשון התוספות (שם ע"ב ד"ה שיזכה): "והדתנן (אבות פ"א מ"ג): 'אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס' (קשה לתוספות: איך אדם יכול להתנות את קיום המצווה שהוא עושה בתמורה לכך שיהיה בן העולם הבא? והרי הוזהרנו במסכת אבות שלא לעשות מצוות על מנת לקבל פרס!); ותירצו: 'דהיינו, בכהאי גוונא שאם לא תבוא לו אותה הטובה שהוא מצפה, תוהה ומתחרט על הצדקה שעשה; אבל מי שאינו תוהה ומתחרט, הרי זה צדיק גמור." כלומר, המשנה באבות עוסקת באדם הלהוט אחרי הפרס, כך שאם לא יקבל את שציפה לו יתחרט על קיום המצווה. אדם כזה חייב לשבור את מידותיו ולקבל על עצמו לקיים את המצוות משום שכך ציווה ה', גם ללא שום תמורה. אותו מזהירה המשנה: "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס."

בשנים עברו היו העסקנים והשתדלנים היהודים עושים כל שביכולתם על מנת להקל את עול הגלות מעל צווארם של אחיהם היהודים. לשם כך היו הולכים משר לשר וממקום למקום ומבקשים עוד הטבה ועוד הקלה, ביטול גזירה או מיסים גבוהים וכל דבר שימתק את הדין. באחת השנים, נשאו פרי מאמציהם של עסקני אוסטריה, והמלך החליט להעניק "שוויון זכויות" מלא ליהודים תושבי מדינתו. שמחו הם מאוד על ההישג הנכבד שפירושו חיים טובים ונעימים יותר ליהודי המדינה באשר הם. לצורך קבלת הטובה ההיא, היו צריכים העסקנים להוכיח שהיהודים שמחים ומעוניינים בזה, ולכן היה עליהם לשכנע את אזרחי המדינה היהודים לבוא ולהשתתף בהצבעה בבחירות. העסקנים החליטו שהדרך הטובה והיעילה ביותר לעשות זאת תהיה על ידי הכרזה ברורה וגורפת של מרן החתם סופר זיע"א. הם באו ושטחו בפני הרב את הדברים וביקשו אם הרב יוכל לדבר על כך בדרשתו בשבת הקרובה ובוודאי שדבריו יעשו להם כנפיים לכל אזרחי המדינה היהודים. במקביל, הפיצו הם את השמועה הטובה בפשקווילים ושאר דרכים שהיו ברשותם. הבשורה הגיעה לרוב הירכזים הגדולים וכל היהודים שרויים היו בשמחה ומרננים וחוגגים בכל לב. לפני אותה שבת פירסם מרן החתם סופר זיע"א קול קורא לכל היהודים הנמצאים בפרשבורג (עיר מושבו) וסביבותיה להגיע לדרשתו בעצם יום השבת. והנה, בהגיע עת הדרשה היה בית מדרשו של מרן זיע"א מלא מפה לפה. הרב נכנס וישב במקומו ממתין לאחרוני הנכנסים שיתיישבו במקומם. בהיותו יושב בכיסאו, ראו התלמידים שרבים שרוי בעצב ובצער גדול ודמעות של בכי יורדות על לחייו. השתוממו התלמידים ותמחו: הכיצד יחיל רבנו דמעות בשעה שהעם כולו שמח?! מרן זיע"א עמד על רגליו והחל נושא את דרשתו בקול רועם ובפנים עצבות. וכך אמר: "אל תחשבו שבשורת האמנציפציה" ("שוויון זכויות") (בשורה טובה היא! אין זו אלא בשורת איוב ואף יותר מכך! בואו ואמשול לכם משל למה הדבר דומה ולא תהיו תמהים עוד: לאחד ממלכי העמים, מלך אדיר וחזק היה שר חשוב וחביב, ויקר מאוד בעיני המלך. לימים, חטא אותו השר ונתחייב מיתה. אלא שהמלך היה בעל לב רחום וחנון, והחליט להמיר לאותו שר את עונש המוות במאסר לזמן בלתי מוגבל. עם זאת, הבטיחו המלך שבסופו של דבר, בבוא הזמן, יוציאווהו וישלחוהו לחופשי. וכך הושלך השר לבור כלא שהיה תא אפל חשוך ומלא טחב, ואף היה נתון בידיו של מפקד בית הסוהר אכזר ורשע. אך לא אבדה תקוותו, שעוד יבוא היום שבו ישלחוהו המלך לחופשי. והנה, באחד הימים שמע אותו השר קול שאון ותכונה רבה מסיביב לתאן. שמחתו של השר גדלה עד מאוד מפני שסבר לתומו שבאים לשחררו לחרות. אולם, מה נדהם היה השר לשמוע שאכן אלו הם שלוחי המלך שבאו אליו בפקודת המלך, אך לא באו הם לשחררו, אלא רק לשפץ את תאו ולנקותו ולקבוע חלון שיכניס קצת אור לתאו החשוך. בכיה גדולה התפרצה מפיו של השר, בעוד השלוחים עומדים ומשתוממים: "מדוע אינך שמח שסוף סוף משפצים את התא העלוב שבו אתה שוכן? הרי זה לטובתך?! שאלו שלוחי המלך. השיב להם השר בבכיה: "דעו לכם שלמרות שאני יושב כאן במצוקה גדולה ונוראה, תקוותי הייתה תמיד שיגיע היום שבו המלך ישחררני לחופשי. אולם עתה לאחר שהמלך שלח אתכם לשפץ את בור כלאי ולשפר את תנאי, אני חושש שגזור עלי לשבת עוד ימים רבים בבור הכלא". "...ועתה" המשיך החתם סופר בדבריו "האם אתם עדיין מתפלאים ושואלים לסיבת בכי? הכיצד לא אבכה לאחר שקמו ונתנו לנו זכויות אזרחות בגלות המרה הזו? מי יודע עוד כמה זמן נגזר עלינו להיות ב"כלא הזה???"

סיפור לשבת

הרב ארנע לייטנא

מתוך [חולת ה'סו] [סו]

מן השמים שמרו

פסוק יש בפרשתנו שעליו יסופר סיפור השבוע: על פי התורה אשר יורוך ועל המשפט אשר יגידו לך תעשה. "אשת החייט בעיר וילנא נתקפה בהלה, העוף שבישלה והכינה לסעודת השבת נתגלה כעוף בעל רגל עקומה והיא חששה שמא הדבר מורה על כך שהינו טרף. שלחה האישה את בעלה אל הגאון רבי שמואל, אב"ד וילנא, המתגורר בקצה השני של העיר, שילך טרם הדלקת נרות ושאל מה דינו של העוף. לאחר כמה דקות נזכרה שלחינים הטריחה את בעלה. הן בשכנותם גר הגאון החסיד רבי אליהו מוילנא זי"ע, ויכולה היא לשלוח את אחד הילדים שישאל את השאלה בעל פה ויקבל תשובה. וכך עשתה. הילד חזר עד מהרה ובפיו תשובת הגאון: העוף אסור באכילה. בליל שבת לאחר התפילה שב החייט לביתו ובפיו תשובתו של רב העיר: העוף מותר באכילה - יאכלו ענווים וישבעו... מה עושים? שב החייט לביתו של רב העיר וסיפר לו שהגאון מוילנא פסק לאיסור. וכי לא ידע שאשתו שלחה אליו את אחד הילדים. רבי שמואל שמע את דבריו, התעטף במעילו ויצא עימו לעבר ביתו של הגאון. כאשר הגיעו יחד לבית הדל של אחד מענקי הרוח היהודיים, נקש רבי שמואל בדלת הבית. הגאון שהופתע לראות את רב העיר בליל שבת בביתו מיהר להכניסם. רבי שמואל התנצל על השעה, ואף התנצל על כך שהפריע בעת סעודת השבת. בתור מרא דאתרא (רב העיר) הכשרתי את העוף שהביא לפני החייט. הן אמת שאתה, רבנו, גדול ממני בחכמה ובהוראה, אך חייבים לעשות גדר לתורה וסייג לה, ועל כן, כמרא דאתרא מבקש אני שיבוא כבודו עימי לביתו של החייט ויחד נאכל מן העוף. "הגאון מוילנא בענוותנותו הסכים. יחדיו פסעו לביתו של החייט שנרעש מהעובדה ששני הצדיקים הגדולים יתארחו בביתו של איש פשוט כמוהו. בעלת הבית הלכה למטבחלהגישמן העוף לפני הרבנים, בעוד הילדים מצטופפים ביראת כבוד בצד החדר ומוזינים עיניהם בהתרגשות בצדיקי הדור שבאו בצל קורתם. כאשר שבה בעלת הבית מן המטבח ובידה קערה - המכובדת ביותר שמצאה - ועליה נתחי העוף מסודרים למופת ומדיפים ריח נפלא, עברה האישה תחת המנורה התלויה בתקרה ובה נרות חול, לפתע ניתק אחד מן הנרות וגלש היישר לתוך קערת העופות... החלב הינו אסור באכילה מדאורייתא, ולכן אין לאכול מן העופות גם לו היו כשרים למהדריין, שכן כרגע החלב נטף על העופות ואסורם לגמרי. הגאון רבי שמואל נרעש ופנה אל הגאון מוילנא: "ימחל לי רבנו שהטרחתינו. הן יודע הוא שרצוני הוא רק להעמיד הדת על תילה. כעת נוכח אני לדעת שהלכה כמותו ומיצר אני על שטרח לחינם. "הגאון מוילנא חיך בטוב לב והרגיע אותו: "רבי שמואל, יירגע נא מר. נהגת כדת של תורה וכפי חובתך כמרא דאתרא. האמת היא שהעוף הינו כשר לאכילה לחלק מן הדעות וכפי שפסקתם. אלא שאני נוקט במקרה הנ"ל שראוי להחמיר". כעת, כיון שאני פסקתי עליו לאיסור, הרי שהדבר נקרא כלפיי איסור גמור ואסור לי באכילה. מכיוון שמן השמים שומרים את צעדי לבלי אכשל בדבר שאסור לי באכילה, לכן נפל הנר לתוך העופות."

סגולת תומר דבורה - הרמ"ק העיד עליו האר"י הקדוש זי"ע, א, שהרמ"ק הגיע לשלימות קודש, ולא נפטר אלא בעטיו של נחש. בהסכמתו של בעל השל"ה הקדוש לספר "תומר דבורה", נאמר - "וכל מי שרגיל בספר הזה, ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש, מובטח לו שהוא בן העוה"ב."

מחבר הספר הינו הרמ"ק הקדוש, אור העולם רבי משה קורדובירו בן רבי יעקב זי"ע. א, מלאכי אלוקים שתו בצמא ממעיניו של הרמ"ק הקדוש. בין השותים בצמא את דבריו היו רבי חיים ויטאל זי"ע, א, רבי אליהו וידאש זי"ע, א - מחבר הספר "ראשית חכמה", והאר"י הקדוש זי"ע, א. בהלוויית הרמ"ק ראו עמודי אור מעל מיטתו, והעיד עליו האר"י הקדוש זי"ע, א, שהרמ"ק הגיע לשלימות קודש, ולא נפטר אלא בעטיו של נחש. בהסכמתו של בעל השל"ה הקדוש לספר "תומר דבורה", נאמר - "וכל מי שרגיל בספר הזה, ואומר אותו בכל שבוע או בכל חודש, מובטח לו שהוא בן העוה"ב". וכן, ידוע כי כ"ק האדמו"ר ר' יואל טיטלבוים מסאטמר זי"ע, א גילה שכ"ק האדמו"ר מצאנו - 'הדברי חיים' זי"ע, א הבטיח: שכל הלומד מהספר "תומר דבורה" מובטח לו שלא יפגע מהמחלה הממארת והידועה. מדברים אלו ניתן להבין כי הקורא בספר "תומר דבורה", מביא לעצמו ולמשפחתו את ברכת ה' ופועל לפתיחת אוצרות הישועה, בכל העניינים.

תומר

דבורה

נושא עון - והרי זה גדול מהקדם שהרי לא יעשה האדם עון שלא יברא משחית כדתנן העובר עברה אחת קנה לו קטגור אחד והרי אותו קטגור עומד לפני הקדוש ברוך הוא ואומר פלוני עשאני, ואין בריה מתקומת בעולם אלא בשפוע של הקדוש ברוך הוא והרי המשחית הזה עומד לפניו ובמה מתקים, הדין נותן שיאמר הקדוש ברוך הוא איני זן משחיתים ילך אצל מי שעשאו ויתפרנס ממנו והיה המשחית יורד מיד ונוטל נשמתו או כורתו או נענש עליו כפי עגשו עד שיתבטל המשחית ההוא, ואין הקדוש ברוך הוא עושה כן אלא נושא וסובל העון וכמו שהוא זן העולם כלו זן ומפרנס המשחית הזה עד שיהיה אחד משלשה דברים, או שישוב החוטא בתשובה ויבטלהו בסגפיו, או יבטלהו שופט צדק ביסורים ומיתה, או ילך בגיהנם ושם יפרע חובו.

יקרות המצוות בעקבתא דמשיחא

"שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך" אשר ה' אלוהיך נתן לך לשבטיך ושפטו את העם משפט צדק" (דברים טז, יח). - ראשית צריך האדם לדון את הדבר כאילו זה היה קורה לו, ורק אז לדון את החבר כמו שהיה דן את עצמו, ואז אז "ושפטו את העם משפט צדק" המשפט יהיה משפט צדק, וזהו שאמרו רבותינו (אבות ב, ד) אל תדון את חבריך עד שתגיע למקומו. ויתירה מזה כשאדם דן ושופט את חברו לזכות ומוצא בו נקודות טובות, הוא בעצם מגלה ומפתח בעצמו את אותם נקודות טובות העוזרות לו שלא להיכנס ליאוש ומשבר, שכידוע אחד הדברים העיקריים הגורמים לאדם להיכנס ליאוש הוא חוסר הערכה עצמית (יעו"ל בליקוטי מוהר"ן תורה רפ"ב), "מה אני ומה חיי, מה יצא ממני, אין בי את הכח להשפיע על אחרים...". אך על האדם מוטלת העבודה להאמין בעצמו, בכוחות וביכולות שניתנו לו מאת הבורא יתברך. במחקרים שפורסמו לפני עשרות שנים גילו המדענים שהאדם הגאון בעולם ניצל בסה"כ אחרים בודדים משכלו, ומה נאמר אנו, שמא לא ניצלנו אפילו אחוז אחד משכלנו, בכל אדם יש כוחות טמונים שביכולתו לפתח ולהעצים אותם יותר ויותר. וידועים דבריו של מרן החפץ חיים (על התורה ויקרא יד, כא) שאין דורשין מן האדם שיהא יותר ממה שהוא עצמו יכול להיות, וכמו שאמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה יב, ג) כשביקש הקב"ה מישראל לא ביקש אלא לפי כחו, דאין מבקשים מהאדם אלא לפי כוחו. לא ידרשו מן האדם לעתיד לבוא "למה לא היית גדול וגאון כשם שהיה פלוני אלמוני", אלא "למה לא היית אתה בעצמך", למה לא ניצלת את הכישורים הגדולים והכוחות האדירים שניתנו לך משמים.

הרב עובדיה יוסף זצוק"ל

פרשת השבוע

הלכה שבועית

לצער יהודי - "אונאת דברים" שנינו במשנה במסכת בבא מציעא (דף נח:): "כשם שיש אונאה במקח, כך יש אונאה בדברים". - החומרא באונאת דברים ורבותינו לומדים זאת ממה שנאמר (ויקרא כה): "ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלקיך". ואמרו עוד רבותינו: "גדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שזה ניתן להשבון וזה לא ניתן להשבון". שאונאה בענייני ממון, יכול האדם להשיב את הממון שנמצא אצלו שלא כדין, אבל אם אדם מצער את חברו בדברים, הרי הוא לא יוכל להשיב לחבירו את עגמת הנפש שגרם לו.

פרשה זו פותחת בחובה למנות שופטים - הממונים על החוק ופסיקתו, ולצידם שוטרים - הממונים על שמירת החוק, שני אלה נחוצים על מנת להבטיח שיטת צדק בעם אחד החלקים המעניינים בפרשה עוסק בחוקי המלך, למשל: המלך יבחר אך ורק מתוך העם. ועוד: על המלך נאסרו שלושה דברים עיקריים: להרבות לו סוסים, להרבות נשים ולהרבות לו כסף זהב. הוא מצווה לכתוב לו ספר תורה שילך עמו תמיד. בהמשך הפרשה - האיסור לעסוק בכישוף, במקום לפנות אל קוסמים - צריך להתייעץ בנביאי האמת שיבחר בהם ה'. ועוד מוצגים בפרשה כללי התנהגות בשעת מלחמה: חשיבות הביטחון בה' שיצליח בדינו, כללים הקובעים מי לא יצטרף למלחמה, וכללי התנהגות לאחר הניצחון.

כלל א', סעיף ו' אפילו אם הוא רואה שעל ידי שלא יגלה יסובב לו הפסד גדול, כגון שהוא עובד תחת אחרים, וכשהם רוצים שהוא יגלה להם מה אמרו עליהם ולא אומר, יסלקו אותו מעבודתו ולא יהיה לו פרנסה למשפחתו. אפילו במקרה כזה אסור לספר, כמו שאר חייבי לאוין, שמחויב לתת כל אשר לו, ולא לעבור עליהן. אלא אם כן בגילוי יהיה תועלת לסלק את הנוקים, ולהשביט את הריב. אבל אין למהר לסמוך על היתר זה, כי צריך לזה פרטים רבים.

הלכות - החפץ חיים

לשון

כלל א', סעיף ז' ובפרט אם על ידי מניעת הסיפור לא יהיה לו היזק ממון, רק דברי חרופין וגידופין בעלמא, בוודאי אסור ואין לו לחוש לזה כלל, וידע בעצמו שעבור זה לעתיד לבוא ייחשב לעתיד מאוהבי ה' ופני יאירו כאור השמש. כמו שאמרו חז"ל (יומא כ"ג:): הנעלבין ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם משיבים, עליהן הכתוב אומר (שופטים ה' ל"א) "ואוהביו כצאת השמש בגבורתו". וכל שכן במקרה כזה שסופג ביוון עבור מצוות ה'.

לא לקרוא בשעת תפילה וקריאת התורה

שבת שלום

